

Christelijke spiritualiteit Pelgrimsroute Warffum
Usquert Rottum.

De geboorte van het christendom in Groningen
begin met Liudger en deze mag uiteraard niet
ongenoemd blijven.

Liudger,

Ook Lüdger of Ludgerus (Zuilen bij Utrecht, 742 –
bij Billerbeck, 26 maart 809) was
een Friese missionaris en rooms-
katholieke bisschop. Hij was de broer
van Hildegrim van Châlons. Hoewel later aangeduid
als de 'apostel der Groningers', was hij een 8e-
eeuwse missionaris in het gebied der Friezen. Het
grootste deel van de huidige
provincie Groningen was toen Fries gebied. Hij
voltooide het werk waarvan evangeliepredikers
als Willibrord en Bonifatius de grondleggers zijn
geweest.

In 777 begon Liudger zijn apostelwerk in Deventer.
Hier herbouwde hij de door de Saksen verwoeste
kerk van Sint Lebuïnus. In een droom zou een engel
hem de plek van het graf van Lebuïnus hebben
gezien en daarop bouwde hij de nieuwe kerk. Zijn
werkzaamheden breidden zich uit naar het noorden,
tot in de verste uithoeken van het Friese Zeerijk.
Aan het eind van iedere zomer zeilde hij
vanuit Stavoren naar Utrecht om daar tijdens de
herfstmaanden les te geven aan de kloosterschool.
Zijn voorgangers, met name Bonifatius, hadden
weinig succes geboekt in de noordelijke streken;
Bonifatius was in 754 bij Dokkum gedood. Liudger
had echter het grote voordeel dat hij de landstaal
sprak. Karel de Grote had in 783 de heidense
Saksische vorst Widukind verslagen, waardoor het
gebied ten oosten van de Lauwers bij het Frankische
rijk kwam. In 786 kreeg Liudger de
opdracht Hugmerchi, Hunusga, Fivilga, Emisga,
Federitga en het eiland Bant te kerstenen. Hierin
zijn de Groninger gouwen en de Oost-Friese
gebieden Eemsgo en Federgo te herkennen. Het
eiland Bant is verdwenen in het Oost-Friese wad.
Tijdens de opstand van Unno en Eilrad in 793 moest
Liudger vluchten uit Oosterlauwers Friesland. Hij
kwam terug toen de rust weerkeerde.
Rond 700 was Willibrord al naar het eiland
Fositeland (mogelijk het huidige Helgoland) gereisd
om dit te kerstenen, wat niet lukte. Circa 785 reisde
Liudger af naar dit eiland en vernielde daar alles
wat met de verering van de god Fosite te maken

had, bouwde er een kerk en kerstende het eiland,
inclusief de heidense heilige waterbron.
Begin jaren 90 van de 8e eeuw kreeg Liudger op
instigatie van koning Karel de Grote een nieuwe
missietaak; de kerstening van het toen net
gepacificeerde Saksenland.

Nog altijd is in het klooster Werden het vrijwel
complete skelet van de heilige bewaard.

Een belangrijke rol in de verbreiding van Liudgers
bekendheid heeft volgens zijn levensbeschrijving
door zijn neef Altfridus de genezing van de blinde
bard Bernlef gespeeld. Tijdens een van zijn reizen
door het Groningerland ontmoette Liudger de
dichter in Helwerd. Hij trachtte Bernlef tot
het christendom te bekeren. Bernlef zou daarop
tegen Liudger hebben gezegd: "Als uw God zo
machtig is, toon mij dan een teken". Liudger legde
daarop zijn handen op de ogen van de bard en sprak
een gebed uit, waarna de blinde man weer kon zien.
Het verhaal van deze genezing zou als een lopend
vuurtje rond zijn gegaan.
Het verhaal van Liudger en Bernlef wordt verbeeld
op een van de gedenkramen in het
Academiegebouw van de Groninger universiteit en
ook het beeld voor de kerk in Usquert.

Tekst van t Liudgerlaid Gezang 192 uit
“Psaalms en Gezangen” het Groninger
Psalmen en gezangenboek.

(1)

Sunt Liudger, hail oet Utrecht heer,
gain wil het hai aan wereld meer.
Karel de Grode gefte bevel,
dat hai den bisschop wezen zel.
Hai is t dij t volk van t Wad, zo wied,
de bosschop brengt van t nije riek;
de zun, dij kwam mit overmacht,
noa laange nacht,
en t licht het duusternis verjagd.

(2)

Dat t volk hier christen worden is
daank wie aan hom: evengelist.
Hai kwam noar hier en mouk ons vrij
van soatans macht en laigerij.
Ien daibe vurgan zaaide' hai zoand,
van loug tot loug, Gods aigen woord.
Oet haaidendom waast christendom,
bekeerd tot Hom
en t al volk noar t altoar komt.

(3)

Sunt Liudger kreeg van God zien loon:
hai staait ien t volle licht veur troon.
Wie beden wat of t haart begeert,
om licht veur wereld, hoes en heerd,
zodat de schoapen achter diek,
bie koppel blieden ien distied,
en net as dou geloveg goan –
gain biesterboan –
en van verlaaider wied vandoan.

(1)

St. Liudger kan helemaal uit Utrecht vandaan
En had geen wereldse doelen meer
Karel de Grote gaf het bevel
Dat hij de Bisschop zou worden
Hij is het die het volk van het wad, zo wijd
De boodschap zou brengen van het Nieuwe Rijk
De zon, kwam met overmacht
na zo'n lange nacht
en t' licht heeft de duisternis verjaagd

(2)

Dat het volk hier christen is geworden
Danken we aan hem de evangelist
Hij kwam naar ons toe en maakte ons vrij
Van satans macht en bedriegerij
In diepe voren zaaide hij het zaad
Van dorp tot dorp Gods eigen woord
Uit het eigendom groeit het christendom
bekeerd tot Hem
En het hele volk naar het altaar komt

(3)

Sint Liudger kreeg van God zijn loon
Hij staat in het volle licht voor de troon
We hebben gebeden wat het hart begeert
Om licht voor wereld huis en haard
Zodat de schapen achter de dijk
In deze tijd bij de kudde blijven
En net als jij gelovig gaan -
Geen ledig vermaak-
En van de verleider ver vandaan